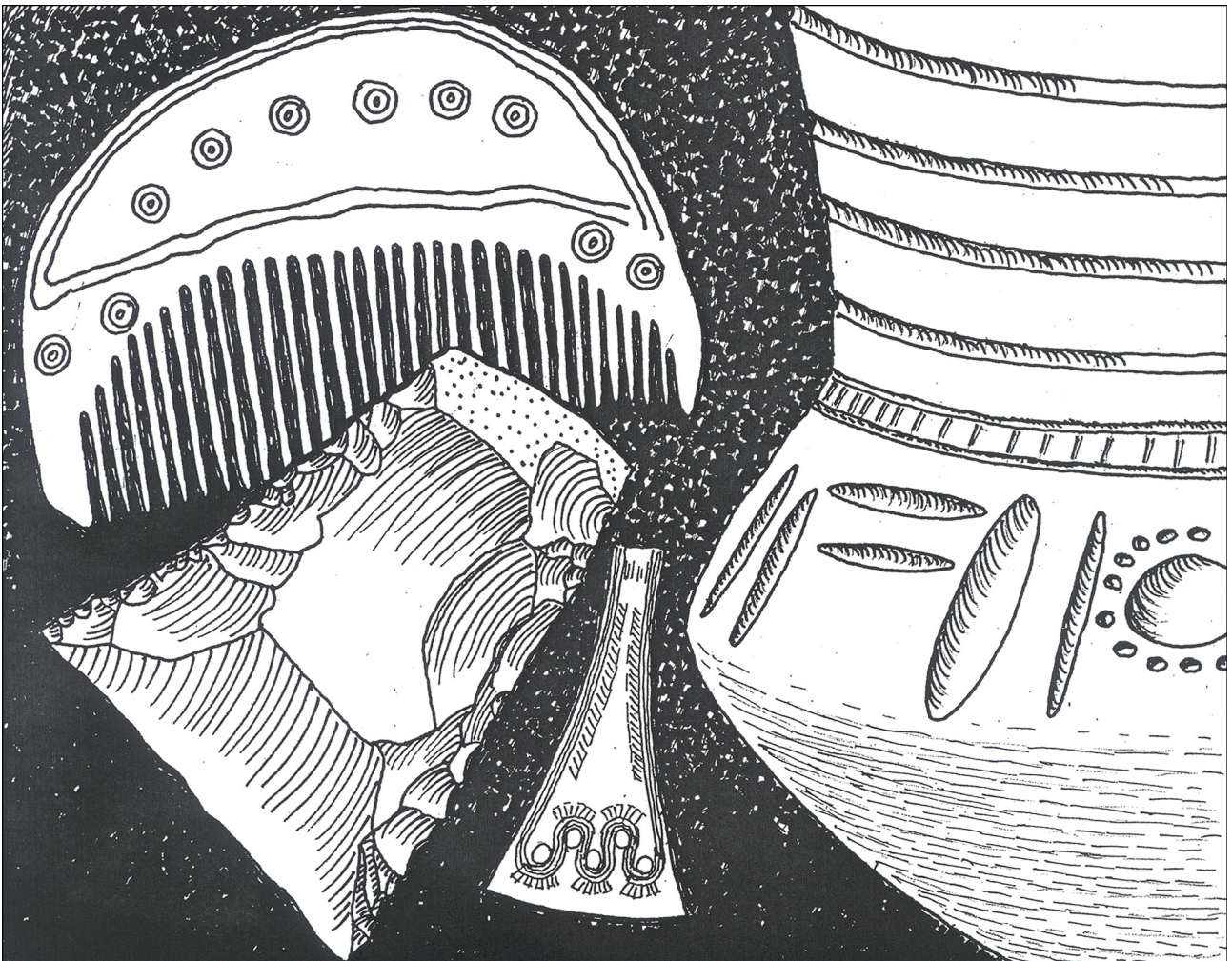

Flintboplats i Askim

Askim 120 | Askim 212:10 | Boplats
Förundersökning | Göteborgs kommun

Ulf Ragnesten

ARKEOLOGISK RAPPORT FRÅN
GÖTEBORGS STADSMUSEUM
ISSN 1651-7636
© Göteborgs Stadsmuseum 2006
Norra Hamngatan 12
411 14 GÖTEBORG
www.stadsmuseum.goteborg.se

REDAKTION
Mona Lorentzson
Ulf Ragnesten

OMSLAGETS GRAFISKA FORM OCH LAYOUT
Mimmi Andersson

REDIGERING
Ulf Ragnesten

FOTO
Göteborgs Stadsmuseum

TOPOGRAFISKA OCH EKONOMISKA KARTAN
© Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-3211

KARTOR FRÅN STADSBYGGNADSKONTORETS DATABAS
© Göteborgs Stadsbyggnadskontor

TRYCK
Elanders Digitaltryckeri, Göteborg. 2007

FORNLÄMNING ASKIM 120

Arkeologisk förundersökning, boplats

På uppdrag av länsstyrelsen i Västra Götaland har Göteborgs Stadsmuseum med anledning av exploatering utfört en förundersökning på fastigheten Askim 212:10. Den aktuella fastigheten är till viss del belägen inom fornlämning As 120, vilken utgörs av en stenåldersboplats. Syftet med undersökningen var att klarlägga fornlämningens art och utbredning. Rikligt med slagen flinta påträffades i ett kulturlager på fastighetens västra del. Även tre anläggningar påträffades. Denna del av boplatsen tillhör sannolikt senmesolitisk och neolitisk tid.

Den västra delen av fastigheten bör slutundersökas innan fortsatt exploatering kan ske.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslut nr:	431-58466-2006
GSM dnr:	201/06 5331
Uppdragsgivare:	C & M Wikström
Läge:	Askim 212:10, Göteborgs kommun (fig. 1-2)
Ekonomisk karta:	6B 9d = 6193
Koordinater i rikets nät:	X 6396,1 / Y 1269,3
Grävningsorsak:	Planerad husbyggnation
Grävningsinstitution:	Göteborgs Stadsmuseum
Tidpunkt för undersökning i fält:	2006-12-20
Undersökt yta:	900 m ² (extensiv), 32 m ² (intensiv)
Antal arkeologtimmar i fält:	16
Antal maskintimmar:	7,5
Platsledare:	Ulf Ragnesten
Övriga deltagare i fält:	Lillemor Olsson
GSMA nr:	060055

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Boplatsen ligger i västsluttningen av ett bergsområde strax nordost om Trollåsen i Askim i södra Göteborg. Boplatsytan sträcker sig över flera fastigheter. Den förundersökta fastigheten berörde boplatsens sydöstra del (fig. 3). Denna del ligger på en

Fig. 1. Platsen för fornlämningen markerad på karta i skala 1:100 000.

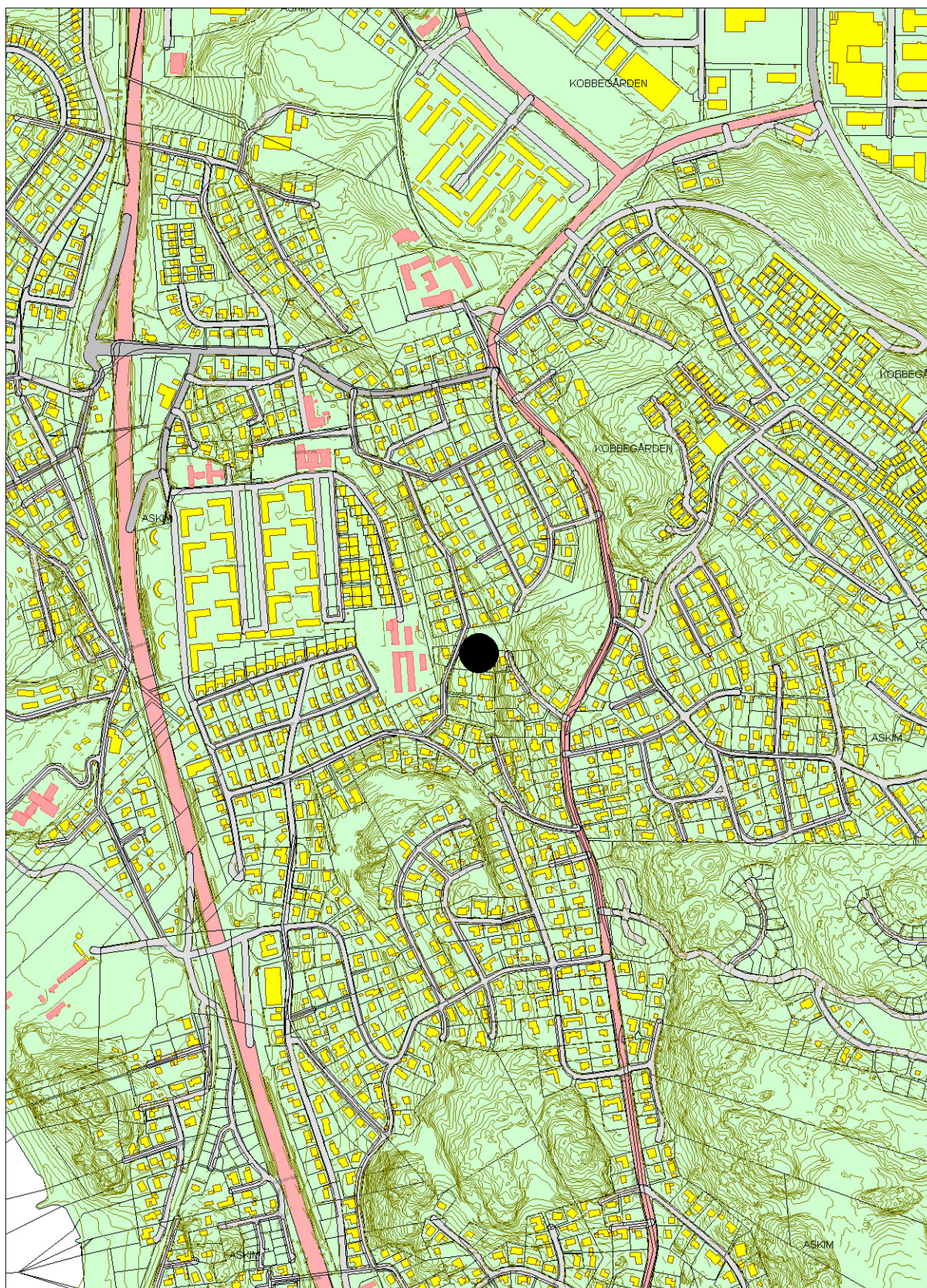

Fig. 2. Platsen för fornlämning Askim 120 markerad på karta i skala 1:10 000.

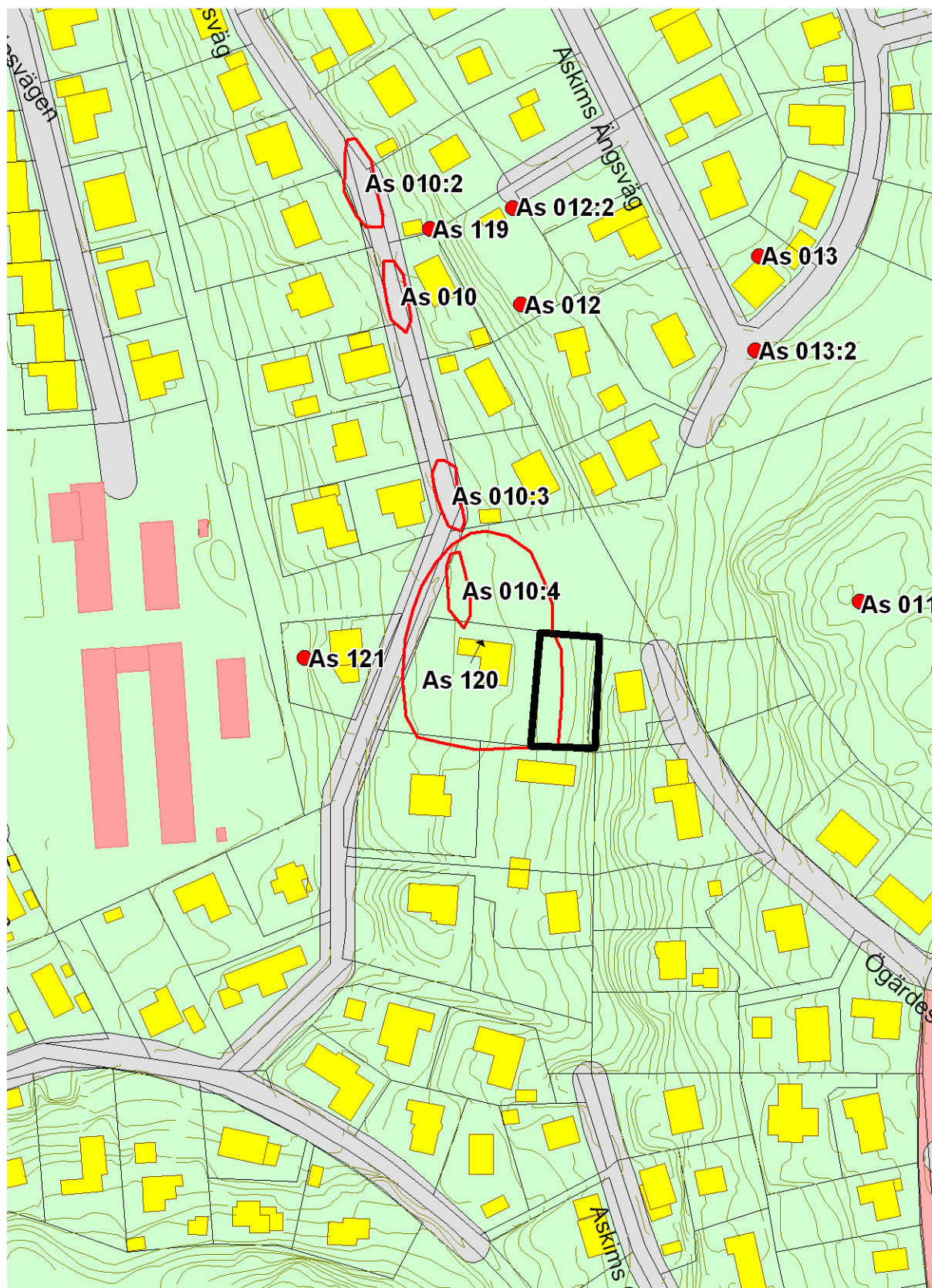

Fig. 3. Askim 120 och angränsande fornlämningar markerade samt den förundersökta fastigheten. Skala 1:2000.

uppbyggd terrass som gjorts i modern tid.

I närheten av As 120 ligger ytterligare flera fornlämningar. En jord- och stenvall tillhörande fornlämning As 10 ligger delvis inom begränsningen för As 120 men sträcker sig ytterligare norrut längs Fornborgsvägen. Ett trettiotal meter väster om As 120 ligger en fyndplats med oklar utbredning (As 121). Där iakttogs på 1960-talet 3 st kokgropar men ingen undersökning företogs. På platsen har även fynd från senneolitikum påträffats. Denna fyndplats kan eventuellt höra samman med As 120 i ett större boplatsområde.

UTSEENDE FÖRE UNDERSÖKNING

Den undersökta fastigheten utgjordes av en gräsmatta lagd på en uppbyggd terrass (fig. 4). Terrasskanten var knappt 1 m hög på fastighetens västligaste del. I den östra delen av fastigheten gick terrasskanten in mot den branta höjdslutningen. Övriga delar av boplatsen utanför den aktuella fastigheten föreföll relativt orörda förutom att ett hus byggts centralt på boplatsytan och att Fornborgsvägen delvis var byggd i boplatsens västligaste del. På den aktuella fastigheten växte inga träd utom i kanterna, men utanför fastigheten växte stora träd på boplatsytan.

Fig. 4. Schakt 3 grävs upp på fastigheten. Foto mot söder.

TIDIGARE FYND OCH UNDERSÖKNINGAR

Boplatsen har inte tidigare undersökts. På 1920-talet insamlades lösfynd från boplatsoområdet. Det var följande flintföremål:

- Spån, 2 st
- Kniv, 1 st
- Hjärtformig pilspets, 1 st
- Fragment av spjutspets, 1 st
- Skärva med tillknackning, 1 st
- Skärvor, 44 st

MÅLSÄTTNING

Förundersökningen syftade till att klarlägga fornlämningens art och utbredning samt att bedöma om ytterligare undersökning var nödvändig.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Förundersökningen skedde så att schakt upptogs med en grävmaskin på den aktuella fastigheten. Schakten grävdes igenom den pålagda terrassbädden och ned i underliggande lager. Schakten placerades så att de täckte upp fastighetens yta och så att man kunde få en uppfattning om fornlämningens utbredning. Vissa schakt grävdes så djupt att man kunde bedöma om det fanns överlagrade boplatsslämningar på ytan. Detta var nödvändigt eftersom nivån över havet var sådan att en postglacial transgression förekommit.

NATURVETENSKAPLIGA BESTÄMNINGAR

Kol insamlades för C14-datering. Proven togs dels i ett kulturlager, dels i en anläggning (A 1) i schakt 1. Proven är insända för vedartsanalys innan C14-dateringen görs. Resultaten kommer att biläggas arkivrapporten på Göteborgs Stadsmuseum, eftersom de inte hunnit komma med i detta tryck.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

4 st schakt grävdes på fastigheten. Deras placering framgår av fig. 5. Nedan följer en beskrivning av deras innehåll.

Schakt 1

Den påförda terrassen var ca 0,5 m tjock i schaktet. Därunder framträdde ett 0,35 m tjockt kulturlager i sand och grus (fig. 6). Kol från lagret har insänts för vedartsbe-

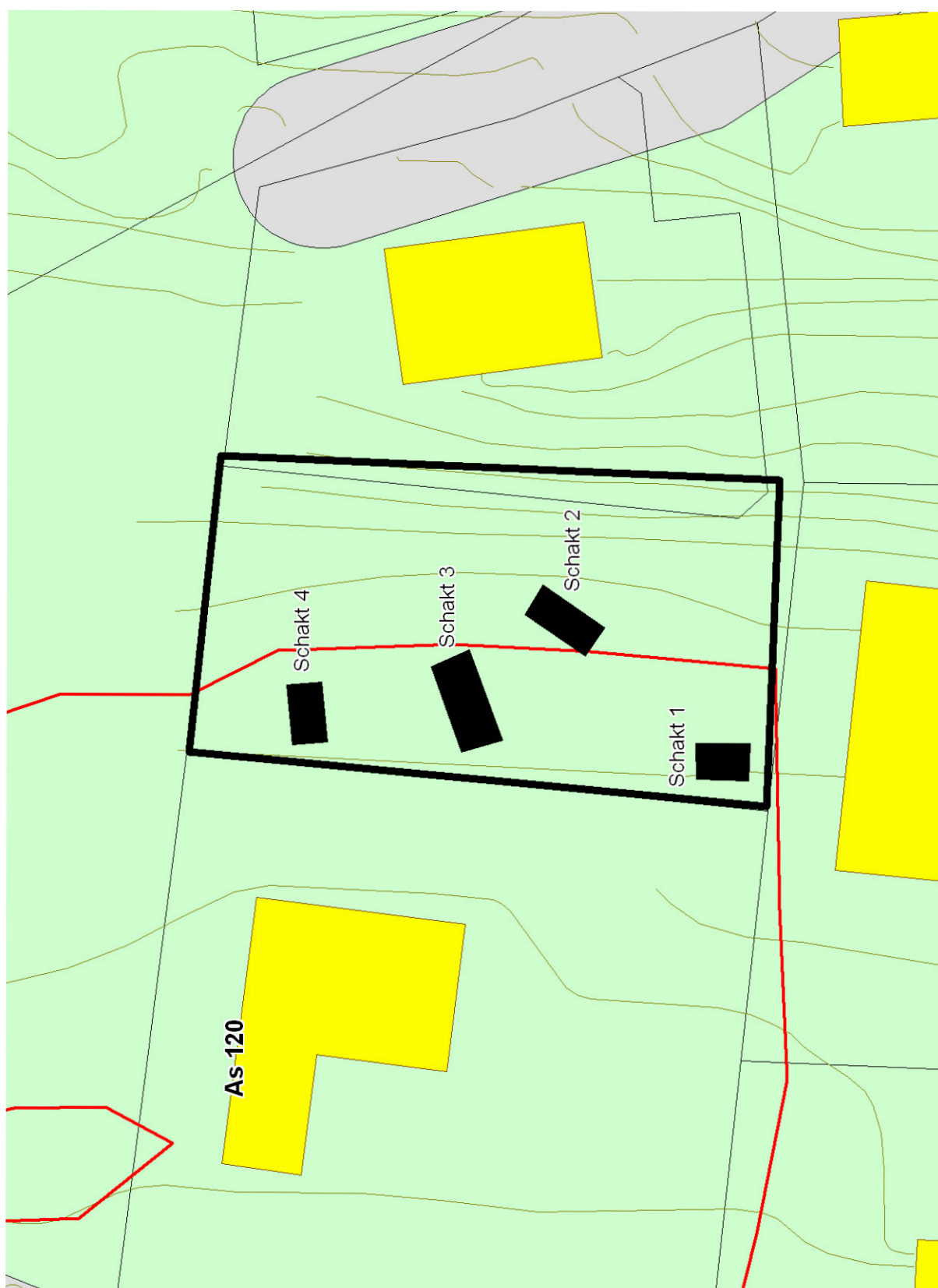

Fig. 5. Schaktens placering på den förundersökta fastigheten. Skala 1:4000.

Fig. 6. Överst påförda ljusare gruslager, därunder ett mörkare kulturlager i schakt 1.
Foto mot öster.

stämning och C14-datering. Lagret var mörkbrunt till färgen. Det innehöll rikligt med slagen flinta. Under kulturlagret fanns sand och grus utan fynd. På ca 2,5 m djup framkom lera. Inga överlagrade fynd iaktogs i schaktet.

I kulturlagret påträffades två anläggningar, dels en härd (A 1), dels en boplatsgrop (A 2). Härden undersöktes och borttogs i den del som var synlig i schaktet. Den var ca 0,5 m i diameter i den del som syntes i schaktet och ca 0,2 m djup. Den fortsatte något in i den sydvästligaste delen av schaktväggen. I härden påträffades rikligt med slagen flinta. Kol från härden har insänts för vedartsbestämning och C14-datering. Även boplatsgropen låg delvis inne i en av schaktväggarna. Den synliga delen var ca 0,3 m i diameter och 0,2 m djup. Den undersöktes och borttogs. Inga fynd påträffades i den.

Schakt 2

Under 0,2 m matjord fanns endast lera. Schaktet grävdes till 1,5 m djup. Inga fynd påträffades.

Schakt 3

Den påförda terrassen var här 0,7 m tjock. Under dessa påförda massor framkom samma kulturlager som iaktogs i schakt 1. I kulturlagrets övre del påträffades en

hård (A 3). Även denna låg delvis inne i schaktväggen (fig. 7). Härden var 0,3 m i diameter. Den undersöktes inte. I kulturlagret påträffades relativt rikligt med slagen flinta (se bifogad fyndtabell).

Schakt 4

Under 0,2 m matjord framkom påförda jord- och lermassor. Dessa sträckte sig ned till 0,5 m. Därunder framkom intakt mark, som bestod av större stenar med mellanliggande humös sand. Det fanns inget kulturlager i detta schakt, som grävdes ned till 0,9 m djup. Fynden bestod endast av enstaka flintavslag.

FYNDBESKRIVNING

Den del av boplatzen som låg på fastigheten var rik på fynd av slagen flinta. Fynden påträffades uteslutande i kulturlagret och i anläggning 1. Fynden har sammanställts i bifogad fyndtabell. Kulturlagret i schakt 1 var särskilt rikt på slagen flinta. Fynden utgjordes huvudsakligen av obearbetade avslag men också några redskap. En avslagsskrapa påträffades i lagret samt flera flintkärnor och kärnfragment. Även ett spån samt ett par spånfragment framkom.

I anläggning 1 fanns ett flertal flintavslag samt några flintkärnor.

I schakt 3 fanns inga fynd då schaktet endast innehöll lera. I schakt 4 påträffades fem avslag. Kulturlagret grävdes inte bort eftersom det inte skulle ge någon ytterligare information om boplatzen. Lagret kunde bevaras, liksom anläggning 3 som framkom överst i kulturlagret.

I schakten insamlades ett trettiotal övriga flintor. De var genomgående slagna och följaktligen inte helt naturliga. Dessa var knappast alls svallade eller vitpatinerade och visade således inga tecken på överlagring. Den övriga flintan på boplatzen uppfattas som ringa i förhållande till avslag och bearbetade föremål.

Fynden i bifogad fyndtabell har sorterats enligt "Sorteringsschema för flinta" (Andersson, S. m.fl. 1978).

TOLKNING OCH DATERING

Den tidigare markeringen av boplatsens utbredning visade sig överensstämma väl med fynd och anläggningar i förundersökningsschakten (fig. 3). Boplatsens sydöstra begränsning fanns inom den förundersökta fastigheten. Boplatzen sträckte sig in över ungefär halva fastigheten. Kulturlager, anläggningar och rikedomerna på fynd av slagen flinta tyder på att detta varit en omfattande boplatz. Ingenting påträffades dock som gav någon antydning om boplatsens funktion. Avslagsskrapan i schakt 1

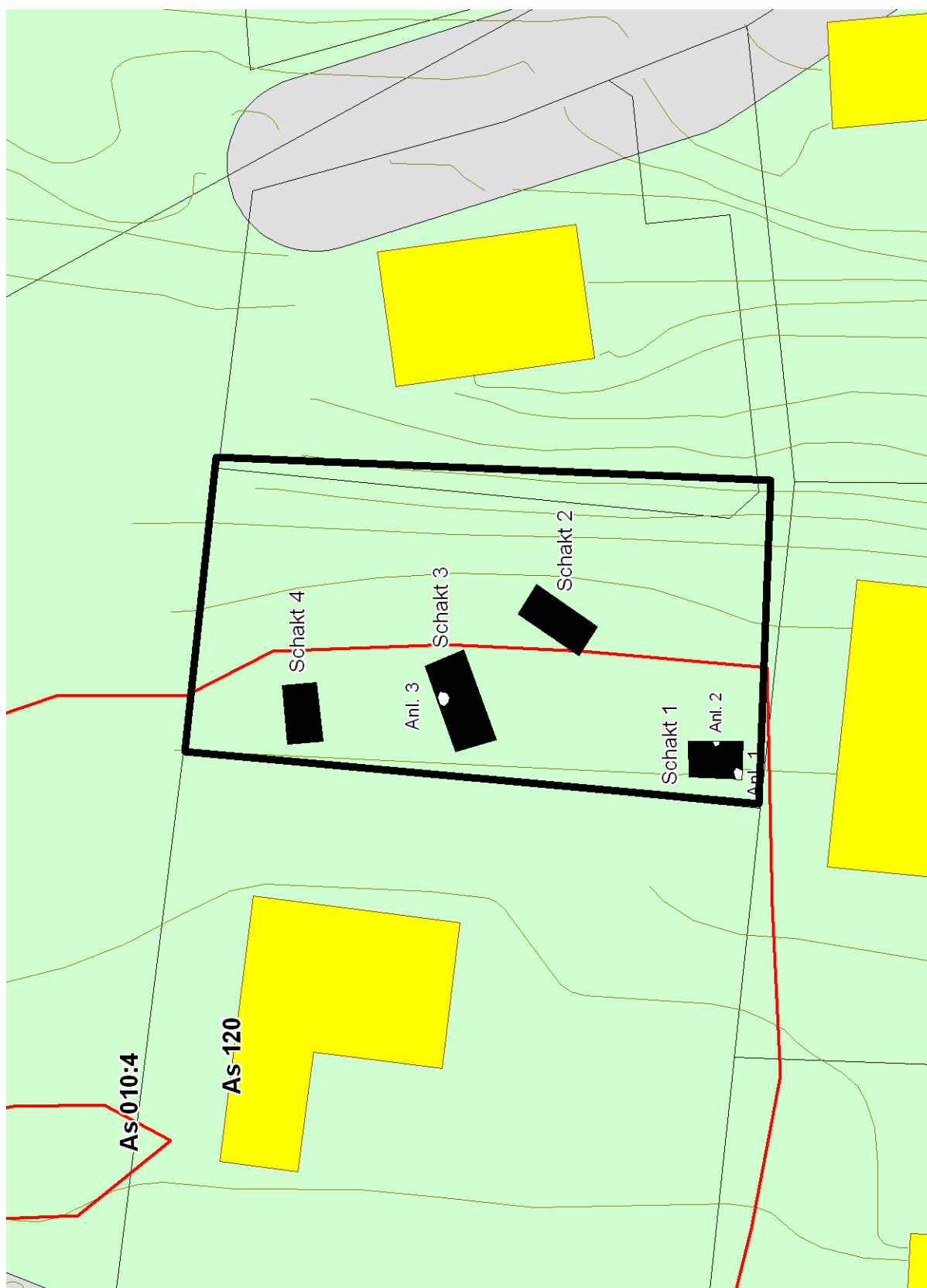

Fig. 7. Anläggningarnas läge i provschakten. Skala 1:4000.

var det enda redskap som kan sägas ha en någorlunda känd funktion. Ett antagande är att den använts för att skrapa skinn med eller för rensning av fisk. Den stora andelen flintkärnor visar att man tillverkat redskap på boplatsen. Kärnorna var främst av typen plattformskärnor och övriga kärnor.

ANTIKNVARISK BEDÖMNING

Ungefär halva fastigheten utgjordes av stenåldersboplatsen As 120. Dess utbredning framgår av fig. 5 och 7. Inom denna boplatsyta finns ett ca 35 cm tjockt kulturlager med anläggningar och rikligt med slagen flinta. Denna del av fastigheten bör slutundersökas innan fortsatt exploatering kan ske.

LITTERATUR

Andersson, S, m.fl. 1978. Sorteringsschema för flinta. I: Fyndrapporter.

Fyndtabell allt material

GSMA

060055: Grävning	senhet	Fyndenhet	Sakord	st	gr	Material	Beskrivning
001	Schakt 1		Avslagsskrapa A	1	6	Flinta	
002	Schakt 1		Plattformskärna C	6	275	Flinta	
003	Schakt 1		Övrig kärna	1	9	Flinta	
004	Schakt 1		Kärnfragment B	1	27	Flinta	
005	Schakt 1		Spån	1	1	Flinta	
006	Schakt 1		Kort spånfragment	2	2	Flinta	
007	Schakt 1		Avslag	118	766	Flinta	
008	Schakt 1		Splitter	2	1	Flinta	
009	Schakt 1	A 1	Plattformskärna C	1	48	Flinta	
010	Schakt 1	A 1	Övrig kärna	2	139	Flinta	
011	Schakt 1	A 1	Avslag	15	71	Flinta	
012	Schakt 3		Knacksten	1	515	Bergart	
013	Schakt 3		Plattformskärna F	1	36	Flinta	Två motstående plattformar
014	Schakt 3		Plattformskärna C	2	38	Flinta	
015	Schakt 3		Avslag med retusch	2	48	Flinta	
016	Schakt 3		Avslag	14	91	Flinta	
017	Schakt 4		Avslag	5	40	Flinta	